

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy ČR k Informaci o stavu dosahování národních cílů v oblasti energetické účinnosti
Č. J.	GŘ/132/SHP/2016
DATUM ZPRACOVÁNÍ	2. prosince 2016
KONTAKTNÍ OSOBA	Václav Trejbal
TELEFON	602 227 268
E-MAIL	vtrejbal@spcr.cz

KONKRÉTNÍ ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY

Připomínka ke kapitole 3.2. str. 9:

Požadujeme doplnit následující text: „Při stávajícím tempu čerpání a bez alespoň zmírnění omezení alokace pro velké podniky a dalších zásadních změn v programu usnadňujících jeho čerpání nelze ani očekávat vyčerpání alokovaných prostředků v OP PIK, což se projeví ještě nižší skutečnou úsporou energie oproti uvedeným 9,66 PJ. Konkrétně při stávajícím tempu čerpání lze očekávat vyčerpání pouhých 8 miliard Kč a dosažení tomu odpovídající úspory energie pouhých 3,9 PJ, přičemž tento odhad je patrně ještě optimistický, protože ne všechny tyto úspory budou vykazatelné do roku 2020. Program OP PIK tak vykazuje zdaleka nejhorší výsledky, pokud jde o plnění do něj vkládaných očekávání v rámci NAPEE 2016 ze všech programů, které se týkají úspor energie. Situace programu OP PIK tak zcela zásadním způsobem ohrožuje naplnění závazku České republiky o oblasti úspor energie.“

Odůvodnění:

I. výzva programu Úspory energie byla vyhlášena již v květnu 2015 s tím, že příjem plných žádostí probíhal do ledna 2016. Jejich hodnocení ovšem zabralo dalších 10 měsíců a stále není ukončeno. Tímto způsobem tedy od vyhlášení výzvy do jejího vyhodnocení uplynulo již 17 měsíců, přičemž alokovaná částka dotace zřejmě nedosáhne ani 2 miliard Kč. Vzhledem k tomu, že do konce roku 2020, což je poslední termín, kdy má smysl vyhodnotit výzvu, zbývá aktuálně 49 měsíců, nestihlo by Ministerstvo zadministrovat ani 3 výzvy. I kdyby se podařilo zvládnout 3 výzvy, pak to znamená utracení pouhých 8 miliard korun z celkové alokace 20 miliard korun v PO 3, S.C. 3.2., které jsou k dispozici a to ještě nehovoříme o vlivu omezení pro velké podniky. Toto omezení se plně projeví až v dalších výzvách, kdy již nebude možné ani výzvy pro velké podniky z důvodu vyčerpání prostředků vypisovat. S ohledem na výše uvedené skutečnosti činí reálně očekávatelné úspory dosažené v rámci OP PIK bez jeho zásadní modifikace nikoliv 9,66 PJ, ale pouhých 3,9 PJ a to je ještě z hlediska plnění závazku ČR v oblasti úspor energie optimistický odhad, protože všechny tyto úspory nemusí být k dispozici do požadovaného termínu roku 2020, ale část by byla patrně vykazatelná až později.

Připomínka ke kapitole 3.2. str. 9:

Požadujeme doplnit novou kapitolu s nadpisem „Bariéry v programu OPPIK na národní úrovni“ alespoň v následujícím znění:

Zásadní bariérou pro efektivní čerpání programu Úspory energie je požadavek na vyhodnocování tzv. kritéria hospodárnosti, což jednak nutí žadatele zpracovávat položkové rozpočty jednotlivých projektů, jednak velmi komplikuje jejich vyhodnocení a vede ke značným časovým zpožděním. Přestože projekty podléhají přísným

podmínkám výběru dodavatele a cena zakázek se stanovuje v soutěži, požaduje správce programu položkové rozpočty, které k tomuto účelu vůbec nejsou zapotřebí. Příslušní hodnotitelé pak musí u každé položky posuzovat, zda nedošlo k jejímu nadhodnocení, což je v podstatě nadlidský úkol. V případě projektů na úspory energie je většina nákladů v oblasti technologie, a proto zde obvyklá nástroje použitelné pro kontrolu cen stavebních prací selhávají. Na tuto skutečnost bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu ze strany podnikatelské veřejnosti opakovaně upozorňováno, přesto nezjednálo nápravu. Výsledkem je významné zpoždění hodnocení projektů v rámci I. výzvy programu Úspory energie a také zahlcení personálních kapacit ministerstva. Jiní správci programů takovouto detailní kontrolu rozpočtů nepožadují, pokud vůbec požadují položkové rozpočty. V řadě případů navíc v rámci I. výzvy došlo k nesmyslné penalizaci projektů z hlediska nedodržení kritéria „hospodárnosti“ a následně k jejich vyřazení, čímž dále zcela zbytečně poklesla absorpční kapacita programu i objem úspor.

Jako další zásadní bariéra se ukázala skutečnost, že I. výzva z programu Úspory energie byla vypsána jako kolová, tedy soutěžní. Nejen že se ukázalo, že objem podaných žádostí vůbec nenaplnil alokaci výzvy, takže v praxi není o co soutěžit, ale daný charakter výzvy znamená, že všechny projekty musí zbytečně čekat, až je vyhodnocen i poslední projekt, zatímco řada projektů již mohla být realizována. Na tento problém upozorňuje dlouhodobě podnikatelská veřejnost a Ministerstvo průmyslu a obchodu toto nereflektuje.

Výsledkem tohoto postupu je dosažení nulových úspor energie v rámci tohoto programu.

V neposlední řadě je problémem také nedostatečná personální kapacita Ministerstva průmyslu a obchodu, kterou se nepodařilo včas odpovídajícím způsobem posílit.

Odůvodnění:

Na str. 9 se uvádí: Výše popsané lze považovat za důsledek kombinace bariér ze strany EU a interních národních bariér. Bohužel, materiál interní národní bariéry dále nijak nerozvádí a konkrétně nepojmenovává. Je zjevné, že dokud nebudou alespoň národní bariéry konkrétně pojmenovány a následně odstraněny, nelze očekávat zlepšení ve fungování programu OP-PIK ani v jeho příspěvku k dosažení cíle úspor ČR. Uváděny jsou pouze zcela zásadní problémy programu, jistě by se našla i řada dalších dílčích zlepšení, která by pomohla snížit zbytečnou byrokracii a usnadnit čerpání programu. Podmínkou je, aby Ministerstvo průmyslu a obchodu začalo hledat chyby nejdříve u sebe a odstranilo rychle alespoň ty bariéry pro čerpání OP PIK, za které je samo zodpovědné.

Připomínka ke kapitole 3.2, Finanční nástroje v oblasti energetické účinnosti v podmínkách ČR (str. 11-12)

Požadujeme upravit informace o přínosech investovaných prostředků.

Odůvodnění:

Předkladatel kvantifikuje přínosy, ale již nezmiňuje, že realita je jiná. Míra podpory je min. dvakrát vyšší a přínosy státem investovaných prostředků jsou tak poloviční. Mělo by to být uvedeno.

Připomínka ke kapitole 3.2 - Bariéry v programu OPPIK na úrovni EU

Do materiálu požadujeme zpracovat informaci o tom, že řada podniků klasifikovaných v České republice jako podniky velké, jsou ve skutečnosti podniky středními.

Odůvodnění:

Z dat ČSÚ (2016) vyplývá, že v ČR existuje dle kritérií obratu a počtu zaměstnanců celkem 2800 velkých podniků, z nichž 80 % (tedy 2251 podniků) jsou velkými podniky pouze podle kritéria počtu zaměstnanců, ale

nepřekračují kritérium ročního obratu. Tento fenomén velkých podniků, které jsou ve skutečnosti SME, je ještě umocněn tím, že pro účely kategorizace podniků se sčítají hodnoty aktiv, obratu a počtu zaměstnanců v majetkově propojených firmách. Zahraniční subjekty v ČR vlastní 40 procent z celkového základního kapitálu českých společností a zároveň mají majetkový podíl ve více než 1/5 z nich (přesná data o počtu firem nejsou k dispozici).

Připomínka ke kapitole 3.2 Bariéry v programu OPPIK na úrovni EU

Požadujeme do kapitoly doplnit skutečnost, že ČR je jediným státem EU, který má omezení pro velké podniky na úrovni pouhých 20 % pro velké podniky zakomponované do smlouvy o čerpání dotací. Za tento výsledek je plně zodpovědné především Ministerstvo průmyslu a obchodu, které bylo na jeho důsledky včas upozorňováno. Dále požadujeme do kapitoly doplnit informaci o tom, jaké kroky Ministerstvo průmyslu a obchodu podniklo pro to, aby byla tato nepříznivá situace změněna.

Odůvodnění:

Nelze se spokojit s konstatováním důsledků omezení alokace pro velké podniky v rámci OP-PIK. Měly by být přinejmenším rekapitulovány kroky, které doposud MPO pro řešení této nepříznivé situace podniklo včetně jednání na nejvyšší úrovni mezi ministrem a komisařkou Certu, tedy kroky, které nepochybně měly v takto závažné situaci proběhnout. Měly by být sděleny výsledky těchto jednání a argumenty Komise, proč nadále trvá na diskriminačním omezení pro tzv. velké podniky v ČR. Finanční nástroje zjevně nemohou být řešením této aktuální nepříznivé situace. Jejich vývoj je jistě potřebný, ale zabere ještě značnou dobu. Nelze odkládat umožnění efektivního čerpání programu OPPIK až na dobu vyvinutí finančních nástrojů, protože to bude mít nutně za následek zásadní nevyčerpání prostředků.

Připomínka ke kapitole 4:

Požadujeme doplnit doporučení v následujícím znění:

1. Odstranění nebo alespoň zmírnění omezení alokace pro velké podniky v rámci OP PIK.

Odstranění nebo alespoň významné zmírnění omezení alokace prostředků pro velké podniky je zásadní podmínkou pro zvýšení absorpční kapacity programu OP PIK a vyčerpání finanční alokace na tento program a dosažení alespoň významné části plánovaných úspor. Je třeba vyvolat jednání s Evropskou komisí na nejvyšší úrovni a podniknout všechny dostupné kroky ke zmírnění uvedeného omezení.

2. Odstranění bariér čerpání programu OP PIK na národní úrovni.

Odstranění kritéria hospodárnosti a požadavku na kontrolu položkových rozpočtů jednotlivých projektů, vypsání II. výzvy programu jako průběžné a provedení dalších změn včetně hodnocení projektů tak, aby se navýšila absorpční kapacita programu při nesnižování jeho efektivity ve smyslu průměrné dotace na 1 PJ úspor.

Odůvodnění:

Zefektivnění čerpání programu OP PIK je zcela zásadní podmínkou naplnění závazků ČR v oblasti energetických úspor. Je zřejmé, že bez zásadních změn se alokované prostředky vůbec nepodaří v termínu vyčerpat, natož efektivně. Je proto potřeba zařadit alespoň výše uvedená doporučení.

Připomínka ke kapitole 4

Navrhujeme jako jedno z opatření zavedení uhlíkové daně

Odůvodnění:

Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že řada států plní cíle díky uhlíkové dani. Jde o opatření, které má významný dopad na míru dosahovaných úspor. V současné době MF zveřejnilo analýzu možnosti zavedení uhlíkové daně v ČR a MPO by toho mělo využít a zapojit se do debaty. Bylo by vhodné tedy v materiálu uvést, že minimálně by měla být tato možnost zvažena, jelikož by napomohla plnit cíl podle čl. 7.

KONKRÉTNÍ DOPORUČUJÍCÍ PŘIPOMÍNKY**Připomínka ke kapitole 2.2, první odstavec (str. 4)**

V předposlední větě je uvedeno, že ČR zvolila alternativní způsob plnění z důvodu vlastnictví a užívání úředně chráněných budov a budov, které jsou součástí vymezeného prostředí nebo se zvláštní architektonickou nebo historickou hodnotou. Doporučujeme vyjmout nebo uvést jiný důvod.

Odůvodnění:

Zmíněné typy budov lze vyjmout z požadavků čl. 5 EED (dle čl. 5, odst. 2 a). Tato argumentace pro volbu alternativního způsobu plnění dle čl. 5 EED proto není správná.

Připomínka ke kapitole 2.2, druhý odstavec (str. 4)

V první větě je uvedeno, že ČR naplnila požadavky podle čl. 5, což není pravda. Doporučujeme upravit.

Odůvodnění:

Níže v textu je uvedeno, že fakticky ČR cíl neplní. Je zřejmé, že měla problematika určitý vývoj v čase, ale na konci je zřejmé, že cíl plněn není. Takto je text matoucí.

Připomínka ke kapitole 3.2, Renovace budov ústředních institucí (Článek 5 směrnice) (str. 6)

Navrhujeme doplnit do textu: „Nemožnost využití EPC ústředními institucemi vede k hledání jiných zdrojů financování. V současné době je schválena podpora z NZÚ, kde je však přiznána velmi vysoká podpora (85 %), což vede ke snižování prostředků dostupných pro domácnosti, což snižuje prostředky k plnění cíle podle čl. 7. Vzhledem k nižší míře podpory u domácností by bylo za stejné prostředky dosaženo více úspor.“

Odůvodnění:

Viz samotný návrh na doplnění. Uvedené řešení snižuje disponibilní prostředky, což nadále ještě prohloubí problém s plněním cíle podle čl. 7.

Připomínka ke kapitole 3.2, Naplňování alternativního schématu povinného snižování spotřeby energie (Článek 7 směrnice), Tabulka – Přehled ekonomických ukazatelů projektů energetických úspor financovaných z programu podpory (str. 9)

Chybně uvedená čísla pro „Nová Zelená úsporám 2014 – 2020 (MŽP)“

Odůvodnění:

Čísla jsou s největší pravděpodobností chybná. Podle vyhodnocení MŽP za rok 2015 na 1 mld. podpory lze dosáhnout úspor 139 TJ (kategorie B) a 861 TJ (kategorie A+C). Je tedy nereálné s výše uvedenou výší podpory dosáhnout uvedených úspor.

Připomínka ke kapitole 4 - Doporučení: 2 Informační a koordinační podpora schématu zvyšování úspor energie (str. 14)

Na konec odstavce požadujeme doplnit věty: „V rámci „intenzivnější koordinace“ je nutné provést revizi nastavených indikátorů tak, aby všechna opatření zmíněná v NAPEE měla potřebné indikátory nutné pro vyčíslení energetických úspor. Kde indikátory chybí, je nutné jejich doplnění.“

Odůvodnění:

Bez uvedených indikátorů je nemožné již provedená opatření vyčíslit a vykázat do cíle dle čl. 7 EED.